

**Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy**

**Rejestr
Instytucji Szkoleniowych
(RIS)**

**Raport 2009
Instytucje szkoleniowe i ich oferta**

Warszawa, wrzesień 2010

Biblioteczka Rynku Pracy

**Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy**

**Rejestr
Instytucji Szkoleniowych
(RIS)**

**Raport 2009
Instytucje szkoleniowe i ich oferta**

Warszawa, wrzesień 2010

Opracowanie:
Magdalena Czerwińska
Paulina Noińska-Rozentalska

Redaktor wydania:
Elżbieta Strojna

© Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Wydawca:
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy
ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

ISBN 978-83-61752-45-5

Łamanie i druk: ZWP MPiPS. Zam. 695/2010.

SPIS TREŚCI

Institucje szkoleniowe i ich oferta	4
1. Wprowadzenie	5
2. Liczba i charakterystyka zarejestrowanych instytucji szkoleniowych (dane organizacyjne)	6
3. Certyfikaty/akredytacja	9
4. Potencjał kadrowy zarejestrowanych instytucji szkoleniowych	11
5. Tematyka szkoleń w ofercie instytucji zarejestrowanych w RIS	13
6. Oferta instytucji zarejestrowanych w RIS a kierunki szkoleń bezrobotnych	17
7. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej udzielona po ukończeniu szkolenia	21
9. Podsumowanie i wnioski	22

INSTYTUCJE SZKOLENIOWE I ICH OFERTA

1. Wprowadzenie

Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS) to jedno z narzędzi rynku pracy mających wpływ na upowszechnienie, zwiększenie dostępności i poprawę jakości usług szkoleniowych.

RIS powstał w 2004 roku na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.). W myśl tych przepisów, każda instytucja szkoleniowa zainteresowana prowadzeniem szkoleń osób bezrobotnych i poszukujących pracy z wykorzystaniem środków publicznych jest zobowiązana posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Podstawę prawną stanowi art. 20 przywołanej ustawy, który ustala ogólne zasady tworzenia i działania rejestru:

1. rejestr instytucji szkoleniowych jest jawny i prowadzony w formie elektronicznej;
2. instytucja szkoleniowa może ubiegać się o wpis do rejestru instytucji szkoleniowych po złożeniu wniosku o wpis wraz z informacją na temat jej działalności;
3. wojewódzki urząd pracy zawiadamia pisemnie instytucję szkoleniową o dokonany wpis do rejestru instytucji szkoleniowych oraz przekazuje tę informację ministrowi właściwemu do spraw pracy;
4. wpis do rejestru instytucji szkoleniowych jest bezpłatny;
5. wojewódzki urząd pracy może wykreślić instytucję szkoleniową z rejestru w określonych w ustawie sytuacjach;
6. instytucja szkoleniowa ma obowiązek informować wojewódzki urząd pracy o kontynuowaniu działalności szkoleniowej w kolejnym roku kalendarzowym, a także o zmianie siedziby, otwarciu i likwidacji oddziałów lub filii;
7. minister właściwy do spraw pracy przetwarza informacje o instytucjach szkoleniowych przekazane przez wojewódzkie urzędy pracy.

Ewidencję instytucji szkoleniowych prowadzą wojewódzkie urzędy pracy. Szczegółowy tryb dokonywania wpisu do Rejestru określa rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 października 2004 r. *w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych* (Dz.U. Nr 236, poz. 2365). Rozporządzenie określa też tryb wykreślenia instytucji, uaktualniania danych w rejestrze, wzór wniosku o wpis oraz wymagane dokumenty.

W Rejestrze Instytucji Szkoleniowych zawarte są dane dotyczące każdej zgłaszającej się instytucji. Formularz rejestracyjny zawiera:

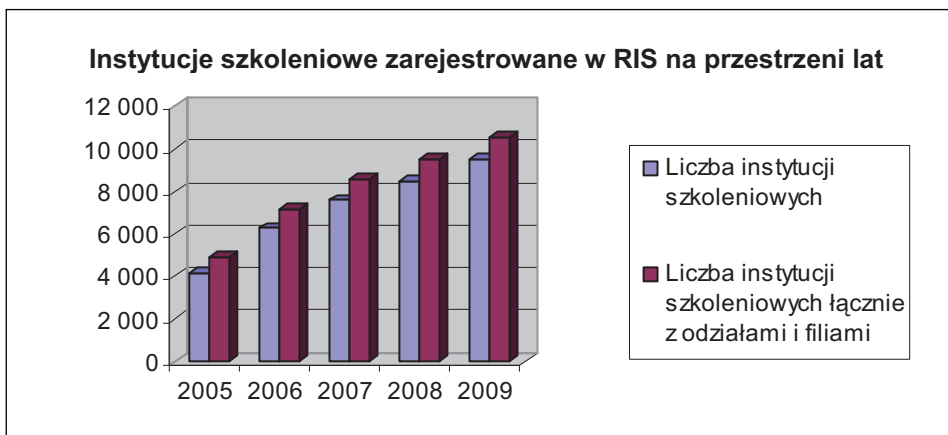
- nazwę i adres instytucji szkoleniowej;
- obszar i tematykę szkoleń;
- charakterystykę kadry prowadzącej szkolenia;
- opis bazy lokalowej, jej wyposażenie i środki dydaktyczne;
- metody oceny jakości szkoleń;
- informacje o liczbie bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami w okresie ostatniego roku;
- informacje o pomocy udzielanej uczestnikowi szkolenia po jego ukończeniu.

Rejestr działa od dnia 1 grudnia 2004 roku. Baza danych o zarejestrowanych instytucjach szkoleniowych jest dostępna pod następującymi adresami internetowymi:

- 1) www.ris.praca.gov.pl
- 2) www.psz.praca.gov.pl (zakładka: Rejestr Instytucji Szkoleniowych)

2. Liczba i charakterystyka zarejestrowanych instytucji szkoleniowych (dane organizacyjne)

W 2009 roku do RIS wpisanych było 9 521 instytucji szkoleniowych (10 586 łącznie z oddziałami i filiami). Najwięcej instytucji zarejestrowanych było w województwie mazowieckim – 17% i wielkopolskim – 10% ogółu. Wśród zarejestrowanych instytucji szkoleniowych 93% określiło swój status jako „niepubliczne”, a jedynie 7% jako „publiczne”.

Usługi szkoleniowe oferują przede wszystkim instytucje prowadzone przez osoby fizyczne. W ogólnej liczbie zarejestrowanych instytucji szkoleniowych:

- 47% to instytucje prowadzone przez osoby fizyczne w formie działalności gospodarczej (wzrost o 3 pkt. procentowe w stosunku do 2008 r.);
- 32,5% to stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne (spadek o 1,5 pkt. procentowego w stosunku do ubiegłego roku);
- 11% to pozostałe formy organizacyjne takie jak: (–) szkoły średnie, policealne i szkoły wyższe, (–) ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, (–) centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia praktycznego oraz (–) placówki naukowe, naukowo-badawcze i ośrodki badawczo-rozwojowe (wartość się nie zmieniła w stosunku do 2008 r.);
- 9,5% zarejestrowanych instytucji reprezentuje inną formę organizacyjną łącznie z zakładami pracy (na poziomie 2008 r.).

Do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty wpisanych jest 19,5% instytucji, co w porównaniu z ubiegłym rokiem oznacza spadek o 3,5 pkt. procentowego.

Najliczniejszą grupę 30% stanowią nowo powstałe instytucje w latach 2006–2009. Ponad dwukrotnie wzrósł udział instytucji powstałych

w 2008 r. Liczba instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w 2009 roku stanowi 5,05% ogółu zarejestrowanych.

Tabela 1. Rok założenia instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w RIS

Lp.	Okres założenia	Rejestracja w:				
		2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
1.	do 1989 roku	17,35%	8,27%	12,35%	11,35%	9,71%
2.	1990–1995	22,36%	21,90%	18,45%	16,75%	15,24%
3.	1996–2000	24,34%	25,68%	21,55%	19,71%	17,06%
4.	2001–2005	35,95%	40,93%	34,85%	31,20%	27,93%
5.	2006	x	3,22%	8,35%	8,75%	8,05%
6.	2007	x	x	4,45%	8,35%	9,02%
7.	2008	x	x	x	3,9%	7,96%
8.	2009	x	x	x	x	5,05%

Zdecydowana większość (ponad 87%) instytucji szkoleniowych deklaruje, iż prowadzi działalność na terenie miasta i wsi jednocześnie. Praktycznie nie ma instytucji, które specjalizowałyby się w ofercie dla obszarów wiejskich.

Tabela 2. Obszar działania instytucji szkoleniowych

Lp.	Obszar działalności	Rejestracja w:				
		2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
1.	Wyłącznie miasto	9,13%	10,29%	11,03%	10,41%	12,15%
2.	Wyłącznie wieś	0,93%	0,46%	0,44%	0,28%	0,37%
3.	Miasto i wieś	89,94%	89,25%	88,53%	89,31%	87,48%

Na przestrzeni ostatnich 5 lat można zaobserwować pewne zmiany dotyczące oferowanych form kształcenia. Niemal 3-krotnie zwiększyła się oferta dotycząca studiów podyplomowych, a także znacząco zmniejszyła się oferta innych form kształcenia (tj. odczyty, audytoria, prelekcje, różnego rodzaju doradztwo, m.in. finansowe, podatkowe, biznesowe). Najczęściej oferowane formy pozaszkolnego kształcenia ustawicznego to kursy, warsztaty szkoleniowe i seminaria/konferencje.

Tabela 3. Formy kształcenia oferowane przez instytucje szkoleniowe

Lp.	Forma kształcenia	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
1.	Kursy	38,43%	37,56%	36,94%	36,47%	34,92%
2.	Praktyki, staże, przygotowanie zawodowe	14,30%	14,19%	14,19%	14,14%	15,44%
3.	Warsztaty szkoleniowe	21,07%	21,89%	22,40%	22,87%	23,75%
4.	Studia podyplomowe	1,74%	1,71%	1,64%	1,61%	4,05%
5.	Seminaria, konferencje	19,85%	20,06%	20,14%	20,16%	20,64%
6.	Inne formy	4,61%	4,59%	4,69%	4,75%	1,19%

3. Certyfikaty/akredytacja

W 2009 roku spośród 10 586 zarejestrowanych instytucji w RIS wraz z oddziałami i filiami, 1 526 zadeklarowało, iż posiada akredytację lub znak jakości, co stanowi ponad 14% ogółu.

Najwięcej instytucji szkoleniowych posiadających akredytację lub znak jakości w stosunku do liczby instytucji zarejestrowanych w danym województwie znajduje się w:

- województwie świętokrzyskim – 23,2%,
- województwie śląskim – 21,1%,
- województwie lubuskim – 18,5%.

Lp.		2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
1.	Procent instytucji posiadających certyfikaty jakości	20%	18%	16%	15%	14%

Odnotować należy, że w ciągu pięciu lat funkcjonowania RIS zmniejszył się udział instytucji posiadających certyfikaty jakości (z 20% w 2005 r. do 14% w 2009 r.). Informacja dotycząca certyfikatów jakości nabrała szczególnej wagi w związku z wejściem w życie *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy (Dz.U. Nr 47, poz. 315) § 31, ust. 1, pkt. 5*. Jest to szczególnie ważne, ponieważ jednym z kryteriów wyboru instytucji szkolenio-

wej dokonywanego przez powiatowe urzędy pracy w procesie organizowania szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy jest właśnie posiadanie przez instytucję szkoleniową certyfikatu jakości usług.

Certyfikat jest potwierdzeniem wysokiego standardu jakości usług. Wśród certyfikatów przedstawianych przez instytucje szkoleniowe mogą znaleźć się takie certyfikaty jak: akredytacja kuratora oświaty, certyfikat systemu zarządzania jakością kształcenia/szkolenia, wydany na podstawie międzynarodowych norm ISO, standard HACCP, certyfikat dla szkół językowych PASE lub inny znak jakości. Posiadanie certyfikatu jakości jest zawsze brane pod uwagę przy wyborze instytucji szkoleniowej przez urząd pracy, ale brak certyfikatu nie może być powodem niepodjęcia współpracy z instytucją szkoleniową.

Akredytacja wydana instytucji szkoleniowej przez kuratora oświaty na podstawie przepisów ustawy *o systemie oświaty* jest traktowana jako certyfikat wysokiej jakości świadczonych usług. Informacje o instytucjach akredytowanych udostępnia Ministerstwo Edukacji Narodowej m.in. na stronie internetowej <http://akredytacje.men.gov.pl>.

O uzyskanie certyfikatu jakości usług instytucje szkoleniowe mogą ubiegać się w instytucjach uprawnionych do wydawania tego typu dokumentów. Zasady i procedury akredytacji placówek prowadzących działalność edukacyjną, dokonywanej przez kuratora oświaty, określa ustawa z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz.U. z 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) i akty wykonawcze. Informacje o systemie akredytacji odwołującym się do norm serii ISO w Polsce można uzyskać w Polskim Centrum Akredytacji (Centrum nadaje uprawnienia jednostkom certyfikującym i posiada listę takich instytucji). Spełnianie norm HACCP potwierdzone jest dokumentem, z reguły wewnętrznym, zatwierdzonym przez Dyrektora instytucji (tzw. książką HACCP), zawierającym analizę ryzyka i krytycznych punktów systemu kontroli działań związanych z produkcją i dystrybucją żywności. Jakość nauczania języków obcych w Polsce potwierdza m.in. posiadany przez instytucję szkoleniową certyfikat PASE (Polish Association for Standards In Language Education), czyli Ogólnopolskiego Stowarzyszenia na Rzecz Jakości w Nauczaniu Języków Obcych. Certyfikat ma charakter branżowy i przy-

znawany jest szkołom językowym, które spełniają nowoczesne standardy nauczania. Przed wydaniem certyfikatu niezależni inspektorzy kontrolują m.in. sposób prowadzenia zajęć i kwalifikacje lektorów. Inne wymieniane znaki jakości posiadane przez szkoły językowe to: SITA Learning System; EAQUALS (The European Association for Quality Language Services); TELC (The European Language Certificates); City&Guilds London; ALTE (Association of Language Testers In Europe); Leader School.

Institucje szkoleniowe mogą posiadać także inne certyfikaty obowiązujące w dziedzinie ich działalności. Przykładem mogą być instytucje prowadzące szkolenia w zakresie spawalnictwa, które posiadają Atest Instytutu Spawalnictwa w Gliwicach, wydawany na okres 2 lat i obejmujący zakres przeprowadzania szkoleń i egzaminowania spawaczy.

Inną ważną dziedziną szkoleń, dla prowadzenia których niezbędne jest posiadanie certyfikatu są szkolenia kierowców-operatorów wózków widłowych. Organizatorów szkoleń/kursów dla kierowców wózków jezdniowych obowiązują przepisy szczególne określone przez ministra właściwego ds. gospodarki. I tak, np. Ośrodek Doskonalenia Kadr Ministerstwa Gospodarki w Mysłowicach certyfikuje programy szkoleń w tym zakresie. Działanie takie ma na celu zapewnienie bezpiecznego użytkowania kilkuset tysięcy wózków jezdniowych eksploatowanych w kraju.

Aby sprawdzić, czy certyfikat wydała upoważniona do tego instytucja można skorzystać ze strony internetowej Polskiego Centrum Akredytacji: www.pca.gov.pl. Podany jest tam zestaw akredytowanych instytucji certyfikujących według obszarów ich działania.

4. Potencjał kadrowy zarejestrowanych instytucji szkoleniowych

Dane dotyczące wykładowców/trenerów zatrudnianych w zarejestrowanych instytucjach szkoleniowych, z uwzględnieniem wymiaru czasu pracy wykazały, że:

- 20% kadry to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy,
- 80% to osoby zatrudniane w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Sytuacja pod tym względem nie zmieniła się w porównaniu z ubiegłymi latami. Wiele szkoleń, czy też cykli szkoleń, jest obecnie realizowanych jako konkretne, jednorazowe projekty w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, co determinuje dobór specjalistycznej kadry wykładowców/trenerów na potrzeby konkretnego szkolenia.

Stan bazy lokalowej i sprzętu, jakimi dysponują instytucje szkoleniowe można scharakteryzować następująco:

- Deklaracje instytucji szkoleniowych dotyczące stanu bazy lokalowej rozkładają się prawie równomiernie: własne sale wykładowe posiada 23% instytucji, sale wynajmowane na stałe – 27%, własne i wynajmowane – 26%, wynajmowane okresowo – 24%. W porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o 1 pkt. procentowy liczba instytucji, które posiadają własne sale wykładowe, wzrosła liczba instytucji wynajmujących sale okresowo o 2 pkt. procentowe i wynajmujących sale na stałe o 1 pkt. procentowy.
- Prawie 33% instytucji szkoleniowych (spadek o 2 pkt. procentowe w stosunku do poprzedniego roku) posiada własne pomieszczenia warsztatowe.
- Około 70% instytucji deklaruje posiadanie własnego sprzętu komputerowego. W stosunku do ubiegłego roku wskaźnik ten nie zmienił się. Warto zauważyć, iż 22% instytucji posiada jednocześnie własny i wynajmowany sprzęt komputerowy, a tylko 8% wynajmuje sprzęt na stałe lub okresowo. Powszechny jest także dostęp instytucji szkoleniowych do sieci teleinformatycznej. Sytuacja w tej kwestii nie zmieniła się w stosunku do ubiegłego roku.
- Około 85% instytucji szkoleniowych deklaruje, iż posiada bibliotekę lub udostępnia osobom szkolonym pozycje literatury i materiały szkoleniowe na miejscu, odsetek ten nie zmienił się w porównaniu z ubiegłym rokiem.
- Biorąc pod uwagę liczby, niezmiennie najkorzystniej pod względem bazy lokalowej i sprzętu wypadają województwa: mazowieckie, wielkopolskie i śląskie jednocześnie w tych województwach występuje największa liczba zarejestrowanych instytucji.

5. Tematyka szkoleń w ofercie instytucji zarejestrowanych w RIS

Tematyka prezentowanych przez instytucje szkoleniowe ofert z roku na rok staje się coraz bardziej zróżnicowana. Związane jest to ze zmieniającymi się potrzebami rynku pracy – tak krajowego jak i unijnego – w zakresie posiadanych kwalifikacji. Oferta szkoleniowa dostosowywana jest do tych zmian, co znajduje także odzwierciedlenie w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych.

Dla potrzeb ewidencji instytucji szkoleniowych, które w sposób bardzo różnorodny określają zakres tematyki szkoleń (często stosując „chwyt marketingowe”), przyjęto klasyfikację ofert według ustalonych z góry (opisanych w rozporządzeniu) kategorii szkoleń – 32 obszarów tematycznych. Jest to ten sam zestaw kategorii, jaki został przyjęty w statystyce publicznej dla badania szkoleń osób bezrobotnych i poszukujących pracy¹.

Instytucje szkoleniowe same określają do jakiego obszaru klasyfikują swoją ofertę i – jak pokazuje praktyka – mają z tym pewne trudności, bądź też nie przykładają do klasyfikacji należytej wagi. Należy też zauważyć, że tematyka kursów może być także przedstawiona w części opisowej formularza rejestracyjnego, zatem posługiwanie się kodem nie leży w bezpośrednim interesie rejestrującego się. Efektem tego jest dość znaczna liczba szkoleń ewidencjonowanych w obszarze „inne obszary szkoleń” (ponad 9%). Dlatego też przedstawione dalej analizy dotyczące tematyki szkoleń dają jedynie orientacyjny obraz rzeczywistości, a prezentowane dane liczbowe należy traktować z pewną ostrożnością.

¹ Obszary szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy dla potrzeb statystyki publicznej w Polsce zostały wyodrębnione z uwzględnieniem obszarów kształcenia występujących w ISCED 1997 (Międzynarodowe Normy Klasyfikacji Kształcenia) oraz dziedzin szkolenia wyszczególnionych w Badaniach Ustawicznego Szkolenia Zawodowego w Przedsiębiorstwach CVTS2, prowadzonych według metodologii Eurostatu. Wykorzystano także doświadczenia z wcześniej stosowanej w Polsce kategoryzacji szkoleń bezrobotnych.

Tabela 4. Oferta instytucji szkoleniowej według obszarów szkolenia

Kod obszaru	Nazwa obszaru szkolenia	Liczba szkoleń				
		2005	2006	2007	2008	2009
1	Podstawowe programy ogólne, w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia	151	214	280	263	294
2	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	3 033	4 569	5 491	6 324	8 869
3	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	2 907	4 477	5 297	5 556	5 706
4	Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	413	570	677	830	1 101
5	Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne, w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia	634	839	946	1 029	888
6	Języki obce	3 994	5 806	6 877	6 990	7 208
7	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	32	61	97	123	151
8	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	2 801	3 786	4 449	4 833	5 672
9	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	3 327	4 094	4 711	4 877	5 549
10	Zarządzanie i administrowanie	3 380	5 094	6 211	7 177	8 379
11	Prace sekretarskie i biurowe	897	1 106	1 252	1 331	1 530
12	Prawo	1 466	1 932	2 234	2 379	2 826
13	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	83	111	141	146	181
14	Matematyka i statystyka	58	81	111	113	102
15	Informatyka i wykorzystanie komputerów	6 057	7 602	8 586	9 064	9 971

Kod obszaru	Nazwa obszaru szkolenia	Liczba szkoleń				
		2005	2006	2007	2008	2009
16	Technika i handel artykułami technicznymi, w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów	3 302	3 964	4 250	4 471	4 886
17	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe, w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny	546	609	649	733	801
18	Architektura i budownictwo	1 342	1 674	1 808	1 878	2 246
19	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	485	653	707	731	825
20	Weterynaria	29	36	38	44	70
21	Opieka zdrowotna	1 021	1 427	1 707	1 903	2 558
22	Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	868	1 215	1 415	1 498	1 910
23	Ochrona własności i osób	749	948	1 076	1 145	1 289
24	Ochrona środowiska	253	354	441	494	565
25	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	450	666	765	872	1 085
26	Usługi gastronomiczne	728	951	1 013	1 152	1 542
27	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	1 272	1 768	2 375	2 988	4 342
28	Usługi krawieckie, obuwnicze	187	224	228	275	313
29	Usługi stolarskie, szklarskie	141	189	183	208	230
30	Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	6 375	7 746	8 730	9 489	10 839
31	Pozostałe usługi	797	1 010	1 114	1 154	1 308
32	Inne obszary szkoleń	6 366	8 155	8 826	8 914	9 614
	Ogółem	56 900	71 931	82 685	88 984	102 850

W 2009 roku najczęściej pojawiające się w ofercie zarejestrowanych instytucji kierunki/obszary tematyczne szkolenia (powyżej 5700 zgłoszonych propozycji) to:

- *usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy* – zgłaszane najczęściej w województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim;
- *informatyka i wykorzystanie komputerów* – zgłaszane najczęściej w województwach: mazowieckim, śląskim i łódzkim;
- *rozwój osobowości i kariery zawodowej* – zgłaszane najczęściej w województwach: mazowieckim, wielkopolskim i śląskim;
- *zarządzanie i administrowanie* – zgłaszane najczęściej w województwach: mazowieckim, śląskim i dolnośląskim;
- *języki obce* – zgłaszane najczęściej w województwach: lubelskim, mazowieckim i śląskim;
- *szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu* – zgłaszane najczęściej w województwach: dolnośląskim, pomorskim i mazowieckim.

Najmniej licznie reprezentowane (poniżej 200 propozycji) w zbiorze ofert szkoleniowych obszary to:

- *weterynaria* – zgłaszana najczęściej w województwie podkarpackim;
- *matematyka i statystyka* – zgłaszane najczęściej w województwie dolnośląskim;
- *dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna* – zgłaszane najczęściej w województwie mazowieckim;
- *nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym biologia, zoologia, chemia, fizyka* – zgłaszane najczęściej w województwie mazowieckim.

Na przestrzeni pięciu lat, tj. 2005–2009, w zakresie tematyki oferowanych szkoleń i lokalizacji podaży ofert, można odnotować pewne niewielkie modyfikacje. W roku 2009 w stosunku do 2008 wyższy niż przeciętny wzrost podaży szkoleń odnotowano w obszarach:

- usługi fryzjerskie i kosmetyczne – 25%;
- rozwój osobowości i kariery zawodowej – 18%;
- sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne – 12%;

- zarządzanie i administrowanie – 11%;
- opieka zdrowotna – 8%;
- usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy – 5%.

Ogólna liczba szkoleń oferowanych przez zarejestrowane instytucje szkoleniowe w 2009 roku wzrosła ok. 15% w stosunku do roku 2008. Liczbę szkoleń oferowanych w latach 2005–2009 przez instytucje szkoleniowe zarejestrowane w RIS prezentuje poniższa tabela. Wzrost liczby oferowanych szkoleń jest związany ze wzrostem liczby instytucji znajdujących się w RIS.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych instytucji i oferowanych przez nie szkoleń

Lp.	Rok	Liczba instytucji objętych ewidencją	Liczba oferowanych szkoleń
1.	2005	4 944	56 900
2.	2006	7 208	71 931
3.	2007	8 589	82 685
4.	2008	9 502	88 984
5.	2009	10 586	102 850

6. Oferta instytucji zarejestrowanych w RIS a kierunki szkoleń bezrobotnych

W latach 2005–2009 instytucje szkoleniowe zarejestrowane w RIS oferowały łącznie ponad 400 tysięcy szkoleń i przeszkoliły ponad 860 tysięcy osób. W tej grupie znalazły się:

1. osoby bezrobotne i poszukujące pracy, przeszkolone na zlecenie urzędów pracy;
2. osoby szkolące się z własnej inicjatywy, w tym także bezrobotni (z tzw. „wolnego naboru”);
3. osoby przeszkolone na zlecenie innych instytucji lub organizacji.

Ze względu na brak odpowiednich danych trudno jest oszacować na ile oferta instytucji zarejestrowanych w RIS odpowiada zapotrzebo-

waniu urzędów pracy, które kontraktując szkolenia biorą pod uwagę zapotrzebowanie na kwalifikacje zgłaszane przez pracodawców oraz preferencje bezrobotnych i poszukujących pracy. Pewne ostrożne wnioski można wyciągnąć w tym zakresie na podstawie porównania danych dotyczących liczby przeszkolonych osób bezrobotnych i poszukujących pracy, gromadzonych w ramach sprawozdawczości MPiPS (tab. 6) z ofertą przedkładaną przez instytucje szkoleniowe zarejestrowane w RIS (tab. 4).

Analiza liczby oferowanych szkoleń o określonej tematyce i liczby przeszkolonych w tej tematyce bezrobotnych i poszukujących pracy pokazuje, iż średnio na jedno szkolenie przypadają ponad dwie osoby.

Szkolenia, w których przypadają ponad 3 osoby na jedną ofertę szkoleniową to:

- architektura i budownictwo;
- usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy;
- prace sekretarskie i biurowe.

Oznaczać to może, że jest zapotrzebowanie na kwalifikacje związane z powyższymi branżami na rynku pracy i są one popularne wśród bezrobotnych.

Obszary, w których jest dużo więcej ofert szkoleniowych niż osób bezrobotnych szkolących się, to:

- szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu;
- matematyka i statystyka;
- ochrona środowiska;
- nauki humanistyczne;
- prawo;
- nauki o życiu i nauki przyrodnicze.

Może to oznaczać, że obszary te nie cieszą się zainteresowaniem wśród bezrobotnych lub małe jest zapotrzebowanie na dane kwalifikacje na rynku pracy.

Szczegółowe dane prezentuje poniższe zestawienie, uzyskane ze sprawozdań MPiPS, pokazujące przeszkolone osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

Tabela 6. Przeszkoleni bezrobotni i poszukujący pracy (dane łączne za lata 2005–2009)

Kod obszaru	Nazwa obszaru szkolenia	Liczba przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy				
		2005	2006	2007	2008	2009
1	Podstawowe programy ogólne, w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia	145	495	466	126	85
2	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	5 027	3 602	5 873	4 771	3 967
3	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	112	113	77	105	131
4	Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	523	586	741	1 370	1 448
5	Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne, w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia	60	43	103	58	60
6	Języki obce	8 021	6 648	6 516	4 370	2 226
7	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	1	13	13	55	63
8	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	12 769	11 465	10 512	10 085	11 026
9	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	8 296	8 182	9 616	9 382	8 974
10	Zarządzanie i administrowanie	5 926	6 066	7 174	8 784	10 835
11	Prace sekretarskie i biurowe	5 451	4 679	5 320	4 353	4 220
12	Prawo	106	199	51	249	218
13	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	77	88	12	20	20
14	Matematyka i statystyka	2	1	0	3	1

Kod obszaru	Nazwa obszaru szkolenia	Liczba przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy				
		2005	2006	2007	2008	2009
15	Informatyka i wykorzystanie komputerów	11 248	11 521	12 889	12 463	9 755
16	Technika i handel artykułami technicznymi, w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów	5 207	4 479	4 717	4 675	5 361
17	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe, w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny	751	840	1 160	735	1 038
18	Architektura i budownictwo	4 459	4 501	7 558	7 076	8 550
19	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	766	591	671	444	726
20	Weterynaria	1	3	3	7	43
21	Opieka zdrowotna	812	880	544	574	741
22	Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	2 616	2 376	2 622	2 265	2 238
23	Ochrona własności i osób	2 730	2 142	1 535	1 312	2 130
24	Ochrona środowiska	162	139	90	5	22
25	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	809	633	547	762	764
26	Usługi gastronomiczne	2 713	2 429	2 812	2 947	3 250
27	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	1 994	2 945	4 797	5 152	5 817
28	Usługi krawieckie, obuwnicze	947	971	1 131	575	515
29	Usługi stolarskie, szklarskie	759	507	348	313	310
30	Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	24 092	26 573	34 626	32 291	27 900
31	Pozostałe usługi	7 349	8 519	9 186	8 817	9 074
32	Inne obszary szkoleń	34 551	28 889	37 690	36 265	42 228
	Ogółem	148 142	141 118	169 400	160 409	163 736

7. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej udzielona po ukończeniu szkolenia

W dobie dynamicznych zmian na rynku pracy, potrzeby ciągłej aktualizacji swojej wiedzy i nabywania umiejętności sprawnego poruszania się na tym rynku, dużej wagi nabiera dopełnienie procesu szkolenia udzielaniem pomocy w zatrudnieniu. Według informacji wykazanej przez zarejestrowane instytucje szkoleniowe w 2009 roku przeszkoliły one ponad 697 tysięcy osób, przy czym udzieliły pomocy w uzyskaniu zatrudnienia ponad 102 tysiącom uczestników szkoleń, co daje ponad 14% procent. Wskaźnik ten spadł w porównaniu z ubiegłym rokiem o 2 punkty procentowe.

Pomocy w zatrudnieniu największej liczbie osób w stosunku do przeszkolonych osób w danym województwie udzielono w województwach:

1. śląskim – 21,6%
2. lubelskim – 21,3%
3. mazowieckim – 20,5%.

Województwa podkarpackie i podlaskie wypadają słabo na tle reszty województw; tam zaskakująco rzadko instytucje szkoleniowe udzielają wsparcia w znalezieniu zatrudnienia osobom przeszkolonym (odpowiednio 5,7% i 7,1%).

Pomoc ta miała bardzo różnorodne formy, wyłania się pewien katalog najczęściej powtarzających się form pomocy. Instytucje wskazują na następujące działania:

- nawiązanie przez instytucję szkoleniową kontaktu z pracodawcą – bezpośrednio poprzez organizacje rozmowy kwalifikacyjnej lub pośrednio poprzez przekazanie osobie przeszkolonej bazy danych firm poszukujących aktualnie pracowników, potencjalnych pracodawców z danej branży;
- polecenie osób, które ukończyły kurs, udzielenie rekomendacji, wydanie referencji;

- przekazywanie pracodawcom informacji o zakończonych kursach i osobach w nich uczestniczących;
- zajęcia aktywizująco-motywuujące związane z poszukiwaniem pracy na kursach zleconych przez urzędy pracy;
- udzielenie pomocy przy rozpoczynaniu przez uczestników szkoleń własnej działalności gospodarczej, w zakresie udzielania informacji o możliwości pozyskania unijnej pomocy finansowej na rozpoczęcie działalności, pomocy w rejestracji firmy, doradztwa księgowego, gospodarczego, informatycznego, pomocy w prowadzeniu rachunkowości, pomocy w tworzeniu biznesplanów;
- prowadzenie doradztwa zawodowego, udzielanie pomocy psychologicznej;
- doradztwo w zakresie aktywnego poszukiwania pracy, pomoc w pisaniu CV, listu motywacyjnego, przygotowaniu potrzebnych dokumentów, symulacja rozmowy kwalifikacyjnej;
- zatrudnienie bezrobotnego po ukończonym szkoleniu;
- możliwość odbycia praktyki, stażu, przygotowania zawodowego w danej placówce szkoleniowej, bądź skierowanie do innej firmy;
- zamieszczenie ofert kandydatów na stronach internetowych;
- udział w targach pracy;
- umowy trójstronne;
- treningi osobowościowe.

8. Podsumowanie i wnioski

Z dokonanego podsumowania pięcioletniego (2005–2009) okresu funkcjonowania Rejestru Instytucji Szkoleniowych wyłania się profil „typowej” instytucji szkoleniowej zarejestrowanej w RIS, który pozostaje praktycznie bez zmian w porównaniu z profilem określonym przed rokiem. Jest to instytucja, którą możemy scharakteryzować jako:

- niepubliczną;
- prowadzoną przez osobę fizyczną;

- powstałą w okresie 2006–2009;
- obejmującą swoim działaniem obszar miasta i wsi jednocześnie;
- nie posiadającą akredytacji lub znaku jakości;
- nie wpisaną do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty;
- oferującą kursy jako podstawową formę edukacji pozaszkolnej;
- zatrudniającą wykładowców w niepełnym wymiarze czasu pracy;
- deklarującą prowadzenie badania efektywności/jakości swoich szkoleń;
- wynajmującą sale wykładowe, ale posiadającą własne pomieszczenia warsztatowe i wyposażenie dydaktyczne;
- posiadającą własny sprzęt komputerowy oraz dostęp do sieci teleinformatycznej;
- posiadającą bibliotekę lub dostęp do literatury i materiałów na miejscu.

Odpowiadając na pytanie: czy Rejestr Instytucji Szkoleniowych, jako narzędzie wspomagające rynek pracy przede wszystkim w zakresie gromadzenia danych na temat oferty instytucji szkoleniowych, odpowiedział założeniom towarzyszącym jego wprowadzeniu, można po pięciu latach jego funkcjonowania sformułować następujące wnioski:

- udało się utworzyć dość bogatą bazę danych ukazującą znaczący segment rynku usług szkoleniowych dla osób dorosłych, cieszącą się dużym zainteresowaniem, tak ze strony samych instytucji szkoleniowych, jak i użytkowników korzystających z zawartych w niej informacji;
- dostępność i jawność Rejestru i jego ogólnokrajowy zasięg umożliwiają wyszukanie i porównanie ofert, co ułatwia wybór programów najbardziej odpowiadających potrzebom konkretnego szkolenia;
- różnorodność form szkolenia oraz oferty proponowanej przez zarejestrowane instytucje szkoleniowe daje możliwość uzyskania informacji o występujących w ofercie rodzajach, tematach szkoleń, cenach szkoleń, co z kolei daje możliwość porównania oferty w różnych wymiarach;
- zwiększa się liczba oferentów szkoleń i rozszerza się tematyka proponowanych szkoleń;
- wielofunkcyjność aplikacji elektronicznej Rejestr Instytucji Szkoleniowych (www.ris.praca.gov.pl) pozwala na uzyskanie obszernej informacji na temat konkretnej instytucji szkoleniowej i jej oferty;

- nie słabnie zainteresowanie wpisem do Rejestru, co potwierdza chęć zaprezentowania się instytucji szkoleniowej i jej oferty na rynku z jednej strony i zainteresowanie korzystaniem ze środków publicznych na prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z drugiej strony;
- rejestrują się nowe instytucje, drobne prywatne firmy, rejestracja w RIS stwarza im możliwość zaprezentowania swojej oferty;
- wzrasta liczba osób przeszkolonych przez instytucje szkoleniowe wpisane do Rejestru, a także rozszerza się zakres pomocy udzielanej w różnych formach osobom przeszkolonym przez instytucję szkoleniową;
- zauważa się określony poziom stabilności podaży szkoleń oferowanych przez instytucje szkoleniowe w konkretnych obszarach szkoleń, tj. wciąż utrzymuje się wysoki udział szkoleń z obszarów: usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy), informatyka i wykorzystanie komputerów, języki obce;
- struktura podaży szkoleń w konkretnych obszarach szkoleniowych jest dosyć stabilna na przestrzeni czterech lat, aczkolwiek zauważa się pewne nieznaczne zmiany, które mogą świadczyć o dostosowywaniu się instytucji szkoleniowych do potrzeb rynku pracy w zakresie szkoleń – np. w ostatnim roku wzrosła oferta szkoleniowa w obszarze: fryzjerstwo i kosmetyka;
- coraz więcej instytucji świadczy pomoc uczestnikom swoich szkoleń po zakończeniu szkolenia, co jest bardzo ważnym elementem procesu szkolenia w jego kompleksowym ujęciu, tj.: potrzeba – szkolenie – rezultat;
- wciąż niewystarczająca wydaje się w stosunku do potrzeb rynku pracy liczba instytucji szkoleniowych oferujących szkolenia na obszarach wiejskich – znikoma liczba instytucji szkoleniowych deklaruje, że świadczy usługi na obszarach wyłącznie wiejskich;
- w przeciągu ostatnich pięciu lat zmalała liczba instytucji szkoleniowych, które posiadają akredytację bądź znak jakości. Może być to powiązane ze zbyt szybkim przyrostem instytucji rejestrujących się w RIS w porównaniu do długiego procesu uzyskania akredytacji lub znaku jakości.